

Indikaatorite „Mahetoodanguna müüdavate mahetoodete osa“ ja „Ettevõtjatulu“ analüüs 2006. a andmetel, aruande lühikokkuvõte 2007.

Tellijä: Põllumajandusüuringute Keskus
Töö teostaja: Jänedä Öppe- ja Nõuandekeskus
Jänedä 2007

Metoodika:

Mahepõllumajanduslike ettevõtete küsitlus viidi läbi 75 maheettevõttes, kes olid end mahepõllumajanduslikuks tootjaks klassifitseerinud ning kellel oli kas kogu kasutatav põllumajandusmaa üleminekuaja läbinud või osa maast üleminekuperioodil. Mahe-tootmisettevõtted kuulusid FADN valimisse.

Eestile kehtestatud FADN valimi suuruseks on 500 testettevõtet (esindab 7,4% Eesti tootjate üldkogumist). Indikaatorit „Ettevõtjatulu“ on analüüsitud 76-s mahetootmis-ettevõttes ja võrdluses on kasutatud 424 FADN valimis olevat tavatootjat.

Andmeid koguti 2006. aasta kohta.

Mahemüügi uuringuosa tulemuste kokkuvõte:

Rukki, odra ja muu teravilja toodangust oli mahedana realiseeritud osakaal kogu-müügist üle 60%. Kogu piima müügist realiseeriti viitega mahepõllumajandusele 2%, elusveistest 52%, eluslammastest 15%, veiseid realiseeriti mahedana lihaks 7%, lambaid 54% ja sigu 55%.

Kõige suuremat hinnalisa saadi viitega mahedale müüdüd marjade eest - seda 4 korda enam kui tavamarjade müügist. Märkatavalt kõrgemad realiseerimishinnad olid võrreldes tavatoodanguna veel ka heinal, kartulil, nisul ja segaviljal. Rukist ja kaun-vilju müüdi aga odavamalt kui tavatoodangut.

Viitega mahepõllumajandusele saadud loomakasvatussaadustest müüdi suurima hinnalisaga lambaid ja veiseid lihaks. Mahedana müüdüd piima hind oli võrdne tava-piima hinnaga. Tavatoodanguna müüdüd kanamunad, eluslambad, kitsed ja sealiha olid aga kallimad kui maheda müüdüd.

Taimekasvatussaaduste realiseerimisel mahetoodanguna oli sagedamini kasutatud suulist või kirjalikku viidet. Kaunvilja, kartuli ning mugul- ja juurköögiviljade realiseerimisel kasutati peamiselt kirjalikku viidet.

Puu- ja köögivilju müüdi kogu ulatuses viitega mahepõllumajandusele. Loomakasvatustoodangu mahedana realiseerimisel oli 2006. a rohkem kasutatud suulist viidet. Elusveiste ja veiste lihaks realiseerimisel kasutati peamiselt kirjalikku viidet.

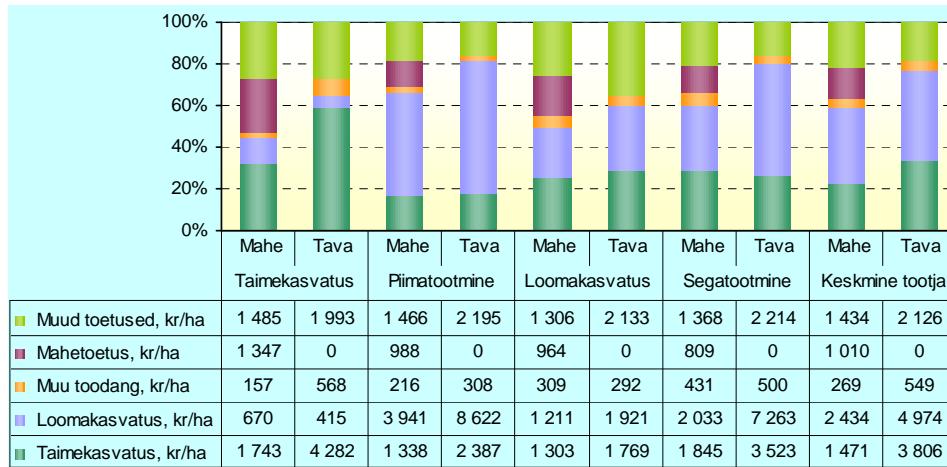
2006. a. müüdi ökomärgiga märgistatult ainult maitse- ja ravimtaimi ning kuivatatud õunu.

Ettevõtjatulu uuringuosa tulemuste kokkuvõte (mahe- ja tavatootjate majandus-tulemuste võrdlev analüüs):

Põllumajandusmaa struktuuri silmas pidades oli tava- ja mahetootjate suurim erinevus söödakultuuride alla jääva maa suuruse osas. Mahetootjatel oli poole rohkem maad söödakultuuride all (mahetootjatel 83% ja tavatootjatel 40% kogu maakasutusest).

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004-2006 PKT HINDAMINE

Suurema osa maheettevõtete kogutoodangust (koos toetustega) moodustasid taime- ja loomakasvatustoodang (kokku 59%), muu tootmine 4%, mahetoetus 15% ning muud toetused (va investeeringutele) moodustasid 22% (joonis 6).

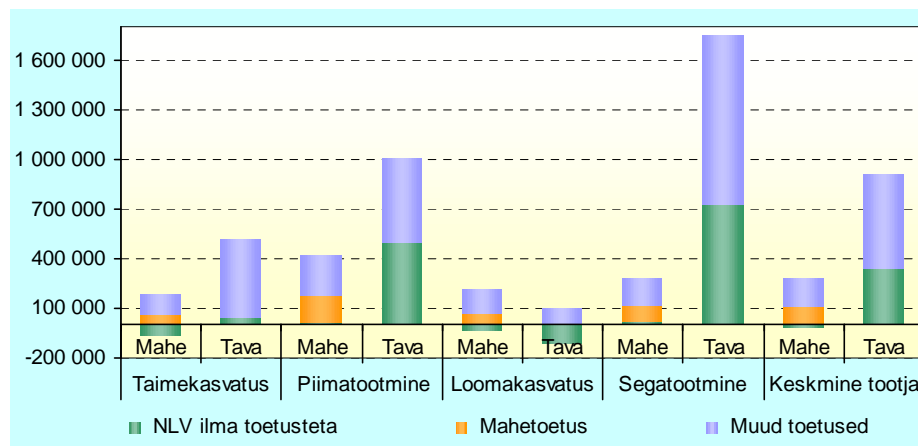


Joonis 6. Mahe- ja tavatootjate kogutoodangu struktuur 2006. a. (JÖNK, 2007)

Mahetootjatel moodustasid mahetoetus ja muud toetused kokku keskmiselt 48% sissetulekutest (tavatootjatel 21%). Toetused moodustavad kõige suurema osa taime- ja loomakasvatuse tootmistüübi maheettevõtetes (kummalgi 63%).

Maheettevõtete netolisandväärtus¹ ettevõtte kohta oli oluliselt väiksem võrreldes tavaettevõtetega, välja arvatud mahedad loomakasvatuse ettevõtted. Suure erinevuse põhjuseks on ettevõtete suurus, sest tavatootjad on üldjuhul mahetootjatega võrreldes oluliselt suuremad (nii põllumajandusmaa pindala kui ka loomade arvu poolest).

Mahetootmisettevõtte kohta tootsid kõige rohkem netolisandväärtust piimatootjad ning kõige vähem taimikasvatustootjad. Taim- ja loomakasvatuse tootmistüübi maheettevõtetele oli netolisandväärtus ilma toetusteta negatiivne. Tavatootjate puhul oli netolisandväärtus ettevõtte kohta kõige suurem piima- ja segatootjatel ning madalaim loomakasvatajatel (joonis 7).



Joonis 7. Netolisandväärtus keskmiselt ettevõtte kohta, kr (JÖNK, 2007)

Sarnaselt netolisandväärtuse näitajale ettevõtte kohta, moodustasid mahetootjatel ka toetused tööjõuühiku kohta väljendatuna suurema osa netolisandväärtusest.

¹ Netolisandväärtuse arvestamisel lahutatakse kogutoodangust (k.a. toetused) eri- ja üldkulud ning põhivara kulum

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004-2006 PKT HINDAMINE

Kõikide tootmistüüpide nii mahe- kui tavaettevõtete ettevõtjatulu² oli 2006. a ilma toetusteta negatiivne. Seega ettevõtjatulu koosnes 2006. a üksnes toetustest. Sellest võib järeldada, et toetuste tähtsus on nii mahe- kui tavatootjate ettevõtjatulu moodustamisel äärmiselt oluline, kuna ilma toetusteta teeniks nad 2006. a kahjumit.

Keskmiselt 24% mahe- ja tavatootjatest ei ole 2006. aastal investeeringuid tootmisesse teinud. Üle 100 000 kr investeeringuid on teinud 49% mahe- ja 52% tavatootjatest.

² Ettevõtjatulu saadakse lahutades netolisandväärtusest palga- rendi- ja intressikulu ning lisades investeeringu-toetuste ja maksude bilansi. Kusjuures eraldi on välja toodud ettevõtjatulu näitaja ilma toetusteta, mahetoetus ning muud toetused